

THE FIRST BOMBINGS: JUNE- JULY 1941 – THE FIRST SOVIET BOMBINGS IN PRAHOVA COUNTY

Vasile-Virgil Coman

PhD

Abstract: Romanian authorities began to consider bombing Romanian cities since mid-interwar period, developing first recommendations defensive battle against gas attacks in 1928. The first bombing carried out by Soviet aircraft on Romania have done before "Operation Barbarossa", which demonstrate that Soviet Union has its expansionist plans, aggressive, attacking Romania.

A few days before the beginning of Operation Barbarossa, Air Defense Command conducted a scenario of a possible aerial bombardment of a large city and measures to be taken to redress the cities of the respective flak.

Measures were proposed to take to prevent such disasters were providing water for firefighting, for this purpose existing wells must be recognized and so arranged to be able to use in case the water plant was destroyed. In every home, school, business, had to find ways ordinary lighting oil lamps, pocket lamps, candles. It is proposed to make public education through local publications and posters as often on the streets as from the declaration of imminent threat air, no longer circulate on the streets than interest urgent or shelter in a ditch shelter or pit individual defended in the yard or garden than to go into the basement of an old building whose upper floors floor does not support the rubble.

Keywords: the Second World War, Prahova County, war material, Soviet Union, bombings.

Autoritățile române au început să ia în calcul bombardarea orașelor României încă de la jumătatea perioadei interbelice, elaborând primele recomandări de apărare contra atacurilor cu gaze de luptă în 1928.¹

Primele bombardamente efectuate de aviația sovietică asupra României s-au realizat înaintea „Operațiunii Barbarossa”, ceea ce demonstrează faptul că U.R.S.S. avea în planurile sale expansioniste, agresive, atacarea României. Armata Roșie concentrase în Basarabia, nordul Bucovinei și în Transnistria 960 avioane de vânătoare, 840 de bombardiere, 240 avioane de recunoaștere și aproximativ 2500 de parașutiști. În ziua de 2 iunie 1941, la ora 9.30, dimineața trei avioane sovietice au venit din Basarabia zburând la 3.000 m în direcția comunei Prisăceni, județul Iași. Două dintre ele s-au înapoiat, al treilea însă a zburat deasupra comunei Valea Marea, județul Iași, făcând viraje deasupra podului de la Ungheni, coborând sub 1000 m. La orele 10.00, un alt avion cu stele roșii pe aripi a zburat de-a lungul Prutului, urmat la câteva minute de un altul. În zilele următoare au fost semnalate mai multe încălcări ale spațiului aerian al României și mitralierea unor localități din jurul orașelor Iași și Huși. Atacurile aeriene ale aviației sovietice s-au produs în mai multe zone ale țării, dar cele mai multe și mai intense au vizat trei regiuni importante: Valea Prahovei, Dobrogea și zona Subcarpaților de Curbură, ultima fiind importantă

---

¹ Constantin Chiper, *Cronica militară a Județului Prahova*, Cerașu, Editura Scrisul Prahovean, 2012, p.168.

pentru drumurile, conductele și căile de comunicații care legau restul țării de Moldova și implicit cu linia frontului. Tot aici se aflau și importante obiective militare.²

Prefectul județului Prahova, colonel C. Grecianu raporta că în noaptea de 26-27 iunie 1941 la Ploiești nu au fost bombardamente aeriene, însă la orele 23.30, un avion inamic a aruncat două bombe explozive în marginea comunei Parepa și una în comuna Loloiasca, din plasa Urlați, județul Prahova, bombele au căzut în câmp, astfel nu au fost victime și pagube.³ La 27 iunie 1941 trebuiau raportate toate evenimentele petrecute în decurs de 24 ore, la toate unitățile aflate pe teritoriu și de la populația civilă, bombardamentele de aviația inamică, localitatea, ce a distrus, victimele, parașutiștii inamici, actele de sabotaj, terorism, spionaj, cazuri importante, raport telegrafic.⁴ Rapoartele telegrafice trebuiau să conțină numele și prenumele victimelor, unitatea din care făceau parte, gradul contingentului iar pentru civili, numele, prenumele, sexul, data când s-a întâmplat, ora și toate informațiile ce ar interesa Comandamentul Militar. Data primului bombardament sovietic asupra județului Prahova, diferă în funcție de sursă, Mihai Pelin, în lucrarea „*Raidul unei escadre trădate*”, afirmă că primele avioane sovietice au apărut pe 10 iulie 1941.⁵

Din informațiile deținute de Marele Cartier General rezulta că armata sovietică a aruncat parașutiști armați în spatele frontului la punctele sensibile, în număr mic. Acei parașutiști în general au fost destinați să facă spionaj, propagandă sau acte de sabotaj. Se propunea supravegherea cu atenție a lansării parașutiștilor și acolo unde au fost semnalati să se facă cercetări imediate pentru a stabili ce au devenit acei oameni pentru a-i prinde înainte de a activa. Era necesar ca în afară de unitățile armatei, jandarmeria și întreaga populație civilă să fi fost foarte atentă pentru a putea urmări și descoperi imediat parașutiști lansați. S-a atras atenția ca în chestiunile parașutiștilor s-a făcut și o alarmă rău justificată, care a indus în eroare Comandamentele și autoritățile. Unele din acele zvonuri puteau fi tendențioase pentru a provoca panică.⁶ Conform ordinului Inspectoratului Regional de Poliție București nr. 15431/941 trebuiau luate măsuri ca orice manifest comunist aruncat de aviația sovietică să fie adunat la posturile de jandarmi pentru comunele rurale și la Poliție pentru comunele urbane, fără a fi citite de populație. Manifestele găsite trebuiau înaintate Chesturii, Biroul Siguranței, împachetate așa cum se găseau, fără a fi citite, raportându-se Direcției Generale a Poliției.⁷

Comandantul Regiunii Petrolifere, generalul V. Davidescu a trimis la 3 iulie 1941 o adresă către Primăria orașului Sinaia în care se menționa că din informațiile primite asupra modului cum s-au produs bombardamentele aviației sovietice asupra orașului Constanța și zonele limitrofe, rezulta că, sovietici aveau rezidenți sau elemente autorizate cu parașutele, care în timpul nopții semnalau avioanele sovietice, încadrând cu semnale luminoase porțiunile de teren pe care se găseau instalații sau obiective care trebuiau bombardate. Observatorul Comandamentului Militar al Regiunii Petrolifere din Ploiești semnaliza în ultimele trei nopți anterioare datei de 1 iulie 1941 că și în regiunea petroliferă Prahova s-au văzut noaptea lumini suspecte, astfel se propuneau următoarele măsuri:

---

² Valeriu Avram, Viorel Gheorghe, *Bombardamentele aeriene sovietice asupra României iunie-iulie 1941*, în „Document. Buletinul Arhivelor Militare Române”, 2013, nr. 2 (60), p.45.

³ Arhivele Naționale Istorice Centrale, în continuare se va cita A.N.I.C., Fond Direcția Generală a Poliției, dosar 26/1941, f. 55, 79.

⁴ Informația a fost preluată din adresa din 27 iunie 1941 a Chesturii Poliției Ploiești, Biroul Siguranței către Comisariatul de Poliție Sinaia care se găsește la Serviciul Județean Prahova al Arhivelor Naționale în continuare se va cita S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 23/1941, f. 261.

⁵ Mihai Pelin, *Raidul unei escadre trădate. Bombardamentele asupra României 1941-1944*, București, Editura Elion, 2005, p. 15.

⁶ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 66/1941, f. 710.

⁷ *Ibidem*, f. 711.

1. *Observația în timpul nopții să funcționeze în mod permanent și să se caute a se identifica locurile de unde pornesc asemenea lumini suspecte.*
2. *Toți indivizii care vor fi găsiți circulând noaptea între orele 21-4, să fie arestați.*
3. *Se va aduce la cunoștința populației să fie atentă, spre a descoperi orice fel de semne luminoase ce s-ar face în vecinătatea proprietăților lor. Odată descoperiți cei ce fac astfel de semnalizare să fie dați pe mâna autorităților.*⁸

În noaptea de 8/9 iulie 1941 a avut loc un atac în zona petroliferă la orele 2,30, avioanele au zburat deasupra regiunii petrolifere, au aruncat șapte bombe la Bănești, lângă Câmpina, una a explodat pe un grajd, care a luat foc, au intervenit pompieri din Câmpina pentru localizare, alte patru bombe incendiare nu au atins obiectivele. Pe teritoriul comunei Târlești, la 15 km. nord-est de Vălenii de Munte au fost aruncate trei-patru bombe care au căzut pe câmp. Alte cinci bombe incendiare au căzut pe muntele Gâlma spre Teșila, victime omenești nu s-au semnalat.⁹

În ziua de duminică, 13 iulie 1941, la orele 18,15 a apărut deasupra orașului Ploiești o escadrilă de 6 avioane grupate câte trei. Avioanele au venit din direcția Câmpina și după ce au evoluat deasupra părții de vest a orașului, au coborât în picaj și au aruncat bombe explozive asupra rafinăriilor din partea de sud a orașului și anume: Orion, Astra Română, Lumina și Noris.¹⁰ Cele mai importante distrugerii au fost înregistrate la rafinăria Orion, în valoare de circa 200 milioane lei. Repunerea în funcțiune a tuturor instalațiilor lovite a durat între 2-4 luni. Analiza bombardamentului a oferit pentru Marele Stat Major român o serie de concluzii importante: atacul s-a produs prin surprindere, aviația sovietică nu a fost descoperită de sistemul de pândă și observare; alarma aeriană s-a dat după începerea atacului, fapt care a făcut ca artileria antiaeriană germană să reacționeze cu întârziere; forțele de apărare pasivă și pompierii s-au comportat bine; zidurile de protecție din jurul instalațiilor și rezervoarelor și-au demonstrat din plin eficacitatea, trebuiau ca ele să aibă o înălțime egală cu a rezervoarelor.¹¹

La rafinăria „Astra Română” au căzut patru bombe, s-a aprins un rezervor de benzină, care a fost atins după circa 6 minute, a fost atins canalul de conducte a instalației de distilația țițeiului, luând foc care a fost stins în circa o jumătate de oră. A fost atinsă și incendiată o locomotivă de manevră. A fost rănit ușor un lucrător și unul a fost lovit de un obiect aruncat de suflul exploziei. La rafinăria „Lumina” au căzut trei bombe provocând pagube mici. A fost deteriorată linia de cale ferată a fabricii și au fost perforate trei cazane goale. A fost distrusă instalația unui mecanic și instalația de lumină a societății, nefiind victime. La rafinăria „Orion” au căzut circa 15 bombe. Au fost incendiate: parcul mare de rezervoare, instalația principală de țiței, instalația de ulei și rampa de încărcare. La parcul de rezervoare au fost distruse și grav avariate 16 rezervoare, conținând benzină, motorină, țiței, păcură, ulei, circa 1900 vag. La instalația principală de țiței a fost distrusă coloana nr. 1, o casă de pompe și conducte, instalația secundară de țiței unde au fost distruse un decantor de țiței, cuptorul nr. 3 și diferite conducte. La instalația de ulei au fost deteriorate două pompe centrifugale și instalația de etilizarea benzinei, unde au fost distruse clădirea și o pompă de aburi. La rampa de încărcare vagoane, au fost distruse 36 încărcătoare, 18 vagoane cisterne și două de marfă, au fost grav avariate 14 vagoane cisterne, au fost distruse 380 m linii de garaj, au fost grav avariate două bascule și clădirea pompelor, au fost distruse două pompe de aburi și ușor avariata o locomotivă. O bombă a doborât eșafodajul unui tun german de 20 mm. omorând 2 soldați germani și rănind grav alți 5.

⁸ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 23/1941, f. 272.

⁹ A.N.I.C., Fond Direcția Generală a Poliției, dosar 26/1941, f. 119.

¹⁰ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 61/1941, f. 87.

¹¹ Centrul de Studii și Păstrare al Arhivelor Militare Istorice în continuare se va cita C.S.P.A.M.I., Fond 5418, Secția a III-a Operații, dosar 2024, f.91-93.

Au ars șase turnuri de lemn pentru răcirea apei. Focul a fost stins în ziua de 14 iulie 1941, la orele 19.12. Victimele bombardamentului au fost 5 morți (2 soldați români, 2 soldați germani, 1 lucrător), 7 răniți grav, 6 ușor răniți și 2 lucrători lipsă.¹² La rafinăria „Noris” au fost mitraliate rezervoarele nr. 16 și 34 găurind numai părțile de sus și datorită faptului că nu au fost pline nu s-a scurs țiteiul. A fost mitraliată o locomotivă C.F.R. ce manevra prin fața rafinăriei Noris, găurindu-i rezervorul de combustibil, omorând pe mecanic și rănind grav pe fochist.¹³

Consiliul Superior al Minelor a intervenit pe lângă autoritățile de resort german, Misiunea Economică germană și însărcinatul special german pentru chestiuni economice pentru oprirea și blocarea sondelor eruptive din regiunea Băicoi-Țința, în urma atacului aerian sovietic din 13 iulie 1941 asupra Rafinăriei „Orion” din Ploiești.¹⁴ Cele două autorități germane au fost de părere că o oprire a sondelor eruptive, nu este posibilă din cauza necesității acute de aprovizionare a Reichului, însă era necesar să se ia măsuri speciale de pază pentru protecția sondelor eruptive, pentru a le păzi contra sabotajelor. Trupele române asigurau paza drumurilor de acces și mai cu seamă a intersecțiilor de drumuri, însă din cauza mării întinderii a regiunii, devenea absolut necesară pază fiecărei sonde eruptive în parte contra eventualelor aterizări de parașutiști sau posibilităților de sabotaj. După informațiile date de germani și neconfirmate, 3 din avioane au fost doborâte. Vicepreședintele Consiliului de Miniștri a sosit la Ploiești, după declanșarea incendiului a hotărât printre altele evacuarea evreilor din lagăre în județul Dâmbovița, însă i s-a raportat insuficiența mijloacelor de apărare antiaeriană existente în regiune.¹⁵

În cursul nopții de 13/14 iulie 1941, la Ploiești s-au dat două alarme, una la ora 1 și 5 minute, până la ora 2.15 și cealaltă la ora 8.10 până la ora 8.30, nu s-au aruncat bombe. În ziua de 14 iulie 1941 la ora 8.30 a luat foc, la rafinăria „Orion” și rezervorul nr. 37 cu o capacitate de 400 vagoane, în care se afla țitei brut. Focul amenința și celelalte rezervoare.¹⁶

Ședința Consiliului de Miniștri din 14 iulie 1941 s-a deschis la orele 18.50 sub președinția prof. Mihai Antonescu, vice-președintele Consiliului de Miniștri, președintele ad-interim al Consiliului de Miniștri, ministrul Propagandei Naționale și ministru ad-interim al Afacerilor Străine cu participarea generalul Iosif Iacobici, ministrul Apărării Naționale, general D. Popescu, ministrul Afacerilor Interne, general Radu Rosetti, ministrul Culturii Naționale și al Cultelor; și alți miniștrii.¹⁷ La această ședință s-a discutat despre bombardamentul aerian de la Ploiești din 13 iulie 1941, în care folosind un moment de relaxare, șase avioane sovietice au coborât, fiind camuflați cu tricoul român și cel german, purtând insignele germane. Ele au bombardat marginea Ploieștiului, aruncând bombe în regiunea unde se găseau rafinăriile societăților Orion, Astra și Petrol-Block, unde s-a produs un incendiu. Ceea ce s-a desprins din acest bombardament era faptul că trebuiau luate unele măsuri. Mihai Antonescu în după-amiaza zilei de 13 iulie 1941 a constatat că instalațiile de pompieri din Ploiești au fost cu totul insuficiente, cu toată organizarea tehnică și că n-au avut suficiente furtunuri pentru incendii, din care cauză au trebuit să împrumute 700 metri de furtun de la organizațiile de pompieri germane locale. S-au făcut intervenții pentru a se obține pe calea unui import 2000 metri de furtun, fiind rugat ministrul Economiei Naționale să facă o intervenție directă pe lângă ministrul plenipotențiar Neubacher pentru a se aproba acest import. De altfel s-a dat o dispoziție ca o

¹² *Ibidem*, f.95.

¹³ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 59/1940, f. 105-107.

¹⁴ C.S.P.A.M.I., Fond 5418, Secția a III-a Operații, dosar 2024, f.68.

¹⁵ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 100/1943, f. 300-301.

¹⁶ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 59/1940, f.111.

¹⁷ A.N.I.C., Fond Consiliul de Miniștri, dosar 97/1941, f.1-2.

unitate de pompieri de la București să se deplaseze la Ploiești. Se insista ca acea unitate să rămână în acea perioadă la Ploiești deoarece s-a încheiat un acord între Marea Britanie și U.R.S.S, fiind posibil un bombardament al regiunii petrolifere române.¹⁸ A fost rugat ministrul Aerului să organizeze o patrulă, o unitate de vânătoare cu aviatori germani, fiind solicitat și generalul Speidel în această privință, pentru a se putea asigura regiunea Ploiești, pentru o perioadă de un regim de apărare aeriană deosebită. Dispozitivul venea de la generalul Speidel, avea două antene, una la Buzău-Ploiești și alta la Otopeni. Din Moldova au sosit la Buzău două escadrile de vânătoare.¹⁹

I. Marinescu, ministrul Economiei Naționale menționa că a fost personal la Ploiești și s-a luat măsura ca să se pompeze țițeiul la societățile vecine, lucrul la Astra și Colombia a fost oprit. Pagubele au fost de 8% din capacitatea de rafinare, care era dublă față de capacitatea de producție, așa că din punct de vedere economic, general și al interesului pentru petrol, nu reprezenta o pagubă simțitoare în acea privință. Au ars 16 rezervoare, au fost expediate 1200 de vagoane de benzină, aproape toată benzina fabricii Orion. Ceea a ars a fost producția unei zile, fiind 300-400 vagoane de motorină și petrol, producția de calitate inferioară.²⁰ În timpul ședinței s-a comunicat de către generalul Davidescu că focul de la Ploiești a fost stins. Acesta putea servi drept punct de orientare pentru a fi atacată toată regiunea petroliferă Ploiești.²¹

În ziua de 14 iulie 1941 începând de la 7 dimineața și până la ora 12, avioanele inamice au evoluat în întreaga regiune petroliferă la foarte mare înălțime, între trei rânduri au venit și asupra regiunii Ploiești, însă au fost alungate de către A.A.A. Nu s-au lansat bombe însă au fost lansați parașutiști în câteva puncte. Aceleași avioane inamice au aruncat în regiunea Bucov și la nord-est de Ploiești, manifeste comuniste.²² Tot în aceeași zi, la orele 21.00 mai multe avioane sovietice au lansat mai multe bombe și două rachete pe teritoriul comunei Dumbrava, la cca. 15 km sud-est de Ploiești în direcția Urziceni. Bombele au căzut pe câmp, nepricinuind pagube și nici victime omenești. La sud-vest de gara Albești, pe calea ferată Ploiești-Buzău, la o distanță de 1500 metri s-a găsit o cutie de forma unei căldări, lansată de avioane sovietice. Astfel de cutii au mai fost lansate în ziua de 9 iulie 1941 pe teritoriul comunei Bănești și s-a constatat că avea mici bombe incendiare.²³ În noaptea de 15 spre 16 iulie 1941, avioanele sovietice au survolat zona petroliferă, lansând rachete și bombe incendiare și explozive. Au lansat 5-8 rachete luminoase în dreptul aeroportului Strejnic, Gara Brazi, rafinăria „Orion”, rafinăria „Româno-Americană” și cartierului Mimiș și deasupra orașului Vălenii și comunei Bălțești, Teșila, Câmpina și Țintea. Între schelele Pleașa și Scăieni, la 500 de metri sud de podul de peste Teleajen s-a lansat o bombă incendiară, în comuna Belciug, la 25 km sud-est de Ploiești, s-au aruncat 25 bombe explozive și 4 incendiare distrugând două porumbare și acoperișul unei case. În comuna Cornurile, 21 km sud-est de Valea Călugărească au căzut 5 bombe explozive și 4 incendiare. Au ars 3 case și un grajd, 2 case au fost avariate și un om a fost rănit. Pe teritoriul comunei Hătcărău, 24 km sud-est de Valea Călugărească, au fost lansate 46 bombe din care 22 nu au explodat, nefiind victime și pagube.²⁴

În ziua de 18 iulie 1941 două avioane germane au trecut pe deasupra orașului Ploiești. Fiind interzis zborul avioanelor inamice în zona petroliferă, au fost prinse în tirul bateriile

¹⁸*Ibidem*, f. 3-4.

¹⁹*Ibidem*, f. 5.

²⁰*Ibidem*, f. 6.

²¹*Ibidem*, f. 25.

²² A.N.I.C, Fond Direcția Generală a Poliției, dosar 26/1941, f. 122.

²³ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 61/1941, f. 80.

²⁴*Ibidem*, f.81.

antiaeriene și unul din ele, Ju 88- bimotor, a fost lovit, prăbușindu-se în flăcări la pământ peste un post de apărare pasivă german de lângă aeroportul Strejnic, omorând doi soldați. Cei trei ocupanți ai avionului lovit s-au salvat cu parașutele în bune condiții. Această întâmplare regretabilă a contribuit în mare măsură la reușita avioanelor sovietice în raidul lor de la ora 19.40.²⁵ De asemenea în noaptea de 23 spre 24 iulie 1941, avioanele inamice au survolat zona petroliferă la orele 22,30 și 1,30 fără să arunce bombe asupra instalațiilor din industria petroliferă, însă la orele 22,20 s-au aruncat trei rachete în regiunea Brazi-Pietroșani, avionul trecând mai departe spre București. La ora 1,30 s-au aruncat două bombe incendiare pe islazul comunei Coslegiu, satul Pantazi, în apropierea falsului Ploiești.²⁶

Centrul de Informații A.C.A. Ploiești a înființat în iulie 1941 în județul Buzău un post de pândă și a întărit posturile existente, printre care și cel de la Mizil, cu câte doi specialiști în A.C.A. Cu ocazia instalării acelor specialiști la Mizil, sublocotenentul av. Chemflu, a făcut observația că nu era bine ales amplasamentul postului de pândă Mizil lângă Primăria orașului și chiar pe șoseaua națională, unde din cauza zgomotului puternic produs de circulația intensă a șoselei naționale, reperarea zgomotelor avioanelor era imposibilă. Noul amplasament a fost inspectat de comandantul Centrului de Informații Buzău, cpt. Berea care a aprobat noua instalare a postului de pândă găsiind-o ideală pentru scopul ce s-a urmărit și anume: vizibilitate cu rază mare și departe de orice zgomot.²⁷

În noaptea de 13/14 august 1941 avioanele inamice au survolat zona petroliferă. La ora 1,27 s-a dat alarma în orașul Ploiești și în zone limitrofe care a ținut până la ora 3,25 când s-a sunat încetarea. În acel timp avioanele inamice au căutat în trei rânduri să se apropie de oraș, însă s-au retras din cauza artileriei antiaeriene, nereușind a lansa în orașul Ploiești nicio bombă. În județul Prahova au fost aruncate 14 bombe, astfel în raza comunei Scăeni s-au aruncat 2 bombe explozive ce au căzut în scocul morii, proprietatea lui Gh. Morcovescu din Bucov provocând pagube ce se evaluau la suma de 3.500 lei, moara a fost funcțională. Alte două bombe au căzut în grădina de zarzavat a locuitorului Nicolae Mirloi, în apropiere de podul de peste Teleajen, distrugând opt pomi fructiferi și cultură de cartofi în valoare de 3.000 lei. Între satul Degerați și comuna Păulești s-au aruncat trei bombe explosive, care au spart geamurile la trei case, fără a provoca alte pagube. Bombele au fost aruncate în linie la distanță de 400-600 metri. În comuna Blejoi la punctul numit Mihai Stirbea s-a lansat o bombă explosivă spărgând geamurile la locuințe și rănind ușor pe copilul Moise Pavel R. Colota în vârstă de un an și jumătate. În satul Măgura pedinte de comuna Tomșani au fost aruncate 6 bombe explosive care au făcut victime astfel, 2 morți, Matei M. Oprea și Nicolae C. David din satul Măgura și 3 răniți, Constantin David și două femei din același sat care nu au fost internați în spitalul din Urlați și pagube materiale, două case avariate și trei vite omorâte. Populația a rămas surprinsă de acest bombardament la care nu se mai aștepta. Din nou îngrijorarea a cuprins sufletele cetățenilor din Ploiești și regiunea petroliferă.²⁸

În urma bombardamentului din noaptea de 7 spre 8 septembrie 1941, s-a observat că atât în Capitală cât și pe teritoriul județelor Constanța, Ialomița, Prahova, s-a aruncat un număr de redus de obuze. Acele bombardamente reduse s-a explicat prin faptul că ele au facilitat lansarea parașutiștilor care urmau să comită acte de sabotaj, în special asupra conductelor de petrol, București-Constanța și București-Giurgiu. Chestura Poliției Ploiești, Biroul Siguranței propunea

²⁵*Ibidem*, f.83.

²⁶*Ibidem*, f.96.

²⁷ Serviciul Județean Buzău al Arhivelor Naționale, (în continuare se va cita S.J.B.A.N.), Fond Primăria oraș Mizil, dosar 8/1941, f.516.

²⁸ S.J.P.A.N., Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 69/1941, f. 49.

luarea unor măsuri drastice și permanente de pază a acelei conducte. În colaborare cu organele jandarmeriei trebuiau făcute razii serioase pentru prinderea celor care facilitau lansarea parașutiștilor.²⁹

La 18 iulie 1941 existau informații referitoare la bomba incendiară de mare calibru de 50 kg întrebuințată de aviația sovietică în bombardamentele executate la București și Regiunea Petroliferă, dar neexplodate.³⁰ După declarațiile prizonierilor aviatori sovietici, bomba incendiară lansată în Regiunea Petroliferă purta denumirea de RAB (Răzrivnâi ascolăcinăi bombi). Bomba a fost construită dintr-o cutie (înveliș) de tablă de circa 2 mm, grosime, corpul cilindric ogival ascuțit la partea dinapoi avea trei aripi de tablă, care în poziție de repaus erau rabatate de corp. După lansarea bombei acele aripi se deschideau constituind un fel de alice cu trei pale, care a dat bombei o mișcare de rotație. În interiorul cutiei se găseau trei polițe etajate, din tablă de fier, pe care erau așezate un număr de 200 bombe incendiare, având calibru 60 mm, grosime și circa 25 cm lungime. Fiecare bombă era prevăzută cu câte un focos cu funcționare mecanică. Bombele incendiare descoperite până în acel moment erau de două feluri: cu înveliș de fier asemănător cu un pahar de șrapnel, încărcată cu termit, în greutate de circa 2,5 kg, cu învelișul din electron umplută tot cu termit, așa încât întreaga bombă era constituită din material incendiar. Electronul în timpul arderii arunca picături de metal topit, care propaga incendiul și provoca grave arsuri. După cum se știa, termitul ardea și fără oxigenul din aer, așa încât chiar înăbușit provoca o temperatură de 2000-3.000 grade. Greutatea bombei electron era de circa 1,7 kg. Greutatea totală a bombei „RAB” era de circa 500 kg și se plasa sub aripi sau sub fuzelaj. Astfel avionul D.B. putea duce două bombe (sub planuri) iar avionul S.B. (parte din ele), 1 bombă sub fuzelaj.³¹

După lansare aripile din partea codală se desfășeau, au dat o mișcare de rotație și prin forța centrifugă imprimată bombelor din interior provoca ruperea legăturii cercurilor și aruncare circulară a tuturor bombelor incendiare din interior, pe o rază de mai multe sute de metri. La punctul de cădere, fiecare bombă incendiară exploda prin lovire, termitul din bombe a dat repede o temperatură ridicată astfel că, fiecare provoca incendii separate. Bombele incendiare, atât cele electron-termit cât și cele de fier termit, dacă funcționa focusul provoca distrugerea totală a obiectivelor cu constituție inflamabilă cum ar fi șire de paie, depozite de cherestea, lemne, etc. Căzând pe străzi, pe câmp, în grădini, eficacitatea lor era limitată putând fi chiar inofensive. În locul unde metalul bombei ardea cu incandescență, lemnăria grinzilor se carboniza imediat pe o porțiune de mărimea unei farfurii în primele minute de ardere și focul nu pătrundea mai mult de 2 cm. Interiorul unui lemn neted, stratul carbonizat al lemnului proteja straturile interioare în cazul în care acestea nu se aprindeau. Bombele incendiare provocau deodată numeroase incendii, fapt pentru care era necesar să se cunoască bine modul de stingere. Astfel măsurile de luat au fost următoarele :

1. Se ridică bomba cu o lopată de fier și se aruncă într-un loc necombustibil (nisip, pietriș, pământ);

2. Se provoacă înăbușirea bombei în special cu nisip sau preparate speciale de spumă. Termitul arde și fără oxigen, însă propagarea incendiului este limitată prin înăbușire. Termitul propriu zis nu se poate stinge decât numai singur, după ce și-a terminat arderea. În consecință se vor lua măsuri ca în apropiere de clădiri, depozite, etc să se găsească lăzi cu nisip și lopeți de

²⁹*Ibidem*, f. 111.

³⁰ Arhiva Consiliului Național pentru Studiarea Arhivelor Securității, A.C.N.S.A.S., Fond Documentar, dosar 12535, vol. 25, f.126.

³¹*Ibidem*, f.127.

aruncare. Echipe speciale fiind instruite pentru stingerea incendiilor chiar de la început. În niciun caz nu se va întrebuința apa deoarece :

- natriul, care intră în compunerea bombelor incendiare în contact cu apa provoacă explozii, și deci mărește arderea.

- tetraclorura de carbon – în cazul când se întrebuințează și stingătoare de incendii – în contact cu apa, la bombele termit –electron, dă naștere la gazul toxic „fosgen”.³²

Față de numărul apreciabil de bombe „RAB” neexplodate rezulta că fabricația rudimentară a bombei și probabil mișcarea de rotație prea leneșe, nu provoca întotdeauna ruperea cercurilor și deci deschiderea învelișului, imperfecția focoaselor la bombele din interior făceau ca acestea să nu funcționeze regulat și deci să nu explodeze decât numai o parte din ele. Bombele de avion care s-au îngropat în pământ și nu au făcut explozie, puteau fi bombe explozive sau incendiare. Întrucât nu se cunoaștea felul bombelor îngropate în pământ și neexplodate, trebuia să se procedeze cu cea mai mare atenție la dezgroparea tuturor bombelor. Numai în cazul când pământul pereților gropii și din jurul gropii era ars, ca pământul de oală, atunci exista siguranță că în pământ se afla o bombă incendiară care a funcționat, adâncimea la care s-au afundat bombele fiind mare de patru-cinci metri și operațiunea de dezgropare era grea, bombele incendiare care au funcționat, nu se mai dezgropau. Pentru restul bombelor îngropate în pământ, se proceda astfel :

- Se sapă în jurul gropii o groapă rotundă, de la 1 metru - 1,50 metru după găurile și adâncimea ei, fără a se lovi cu unelte de săpat în corpul bombei. Când s-a ajuns la corpul bombei se sapă cu atenție în jurul ei, făcându-se atât loc ca bomba să poată fi lăsată în poziția culcat.

- Se va controla imediat dacă bomba este nefuncționată; în cazul acesta se vor lua cele mai severe măsuri ca bomba să nu fie lovită sau zguduită, punându-se de îndată în poziția culcat.

Dacă bomba este de greutate sub 50 kg, se ridică cu brațele, pe unul sau 2 oameni, în poziția culcat și se așează pe pământ fără a se zgudui sau lovi.

Dacă bomba este de greutate mare se leagă cu lanțuri în două sau trei locuri sub formă de brâie și se trage afară cu ajutorul mai multor oameni sau cu ajutorul unei macarale dacă este prea grea.³³

Bombele neexplodate care erau scoase din pământ se transportau la cel mai apropiat loc unde se puteau distruge. Transportul se făcea cu targa, dacă bomba era ușoară și locul de distrugere apropiat sau cu camionul dacă bomba era grea. Bomba urma să fie așezată pe un strat de nisip, gros de două ori diametrul bombei, în poziția culcat, nisipul fiind așezat într-o ladă ca să nu se împrăștie sub greutatea bombei, astfel ca bomba să aibă în timpul transportului un strat de nisip sub ea. În cazul când nu există nisip se putea întrebuința paie sau fân. Bomba se ducea pe un loc unde nu existau case sau alte amenajamente la distanțe de circa 1.000 metri de jur împrejur și se distrugea cu ajutorul cartușelor de distrugere – unul sau mai multe – după greutatea bombei, puse în regiunea focusului și tecei detonate. Focul urma să fie pus cu ajutorul fitilului Bickford, și s-au luat toate măsurile ca în cazul distrugerii munițiilor de calibru mare, urma să se adune schije și să astupe gropile produse și se încheia procesul-verbal de distrugere. Accidentele cauzate din nerespectarea instrucțiunii nu au căzut în sarcina pirotehniei.

Cu câteva zile înainte de declanșarea operațiunii Barbarossa, Comandamentul Apărării Antiaeriene a realizat în adresa din 16 iunie 1941 un scenariu a unui posibil bombardament aerian asupra unui mare oraș și măsurile ce trebuiau luate pentru îndreptare în orașele din zona AA respective. După primele bombardamente a încetat să mai funcționeze uzina de apă, electrică

³²Ibidem, f.128.

³³Ibidem, f. 131.

și telefoanele, din care cauză, pompierii nu au mai fost în stare să stingă numeroasele incendii izbucnite în oraș. În întunericul complet al orașului, formațiunile de A.P. nu au mai putut interveni, din cauza lipsei de telefoane, nu s-au putut exercita Comandamentul astfel că pe de o parte formațiunile de apărare pasivă nu au mai putut fi manevrate iar pe de altă parte populația nu a putut să ceară ajutoare acestor formațiuni. Au fost bombardate cu maxim de intensitate gările, clădirile instituțiilor, centrul orașului. Populația îngrozită fugea spre exteriorul orașului, într-o dezordine cumplită, prezentând jalnicul aspect al disperării. Nicio autoritate nu a mai fost în stare să dirijeze circulația și nici să mai execute vreo evacuare a populației pe timp de bombardament. Într-o grădină publică, unde s-au construit adăposturi de la 200 de persoane în sus o bombă a explodat în mijlocul acestor adăposturi construite unul lângă altul, producând un adevărat dezastru. Clădirile mai vechi au fost complet distruse, din cauza suflului gazelor. Clădirile mai noi s-au comportat bine însă prin faptul că subsolurile nu au avut două ieșiri, prin blocarea singurei uși din cauza dărâmurilor, noi adăpostiți au murit asfixiați.

Măsurile care s-au propus a se lua pentru a preîntâmpina astfel de dezastre au fost asigurarea apei pentru stingerea incendiilor, în acest scop puțurile existente trebuiau să fie recunoscute și astfel amenajate, pentru a se putea folosi în caz că uzina de apă a fost distrusă. De asemenea trebuia să se recunoască și amenajarea rampei de-a lungul apelor ce treceau prin oraș, unde era cazul, pentru ca pompieri să folosească și apa lor. Fiecare instituție, locuință, întreprindere trebuia să-și formeze o rezervă de apă în butoaie, bac, astfel pentru a putea fi folosită în caz de nevoie. De asemenea trebuia realizată asigurarea mijloacelor de iluminat la intersecții de străzi independente de uzina electrică, în acest scop trebuia să prevadă la colțul de străzi felinare cu petrol, camuflate, care trebuiau aprinse imediat ce s-a distrus uzina electrică.³⁴ În fiecare locuință, instituție, întreprindere, trebuia să se găsească mijloace obișnuite de iluminat, lămpi de petrol, lămpi de buzunare, lumânări. Trebuiau dublate legăturilor telefonice și a celor de alarmare prin alte mijloace independente de oficiul telefonic sau uzina electrică, agenții i-au legătura pentru comunicarea ordinelor clopote de biserică sau sirene de mână pentru alarmare. Se propunea să se facă educația populației prin publicații locale și afișe cât mai dese pe străzi ca începând de la declararea iminenței pericolului aerian, să nu se mai circule pe străzi decât pentru interese urgente. Tranșeele publice fixate în planurile de apărare pasivă trebuiau săpate în interval și distanțe de la 20-30 m în sus și în niciun caz în ele să se adăpostească mai mult de 50 persoane. Trebuia să se facă educația populației, prin publicații locale și afișe pe străzi că era mai preferabil a se adăposti într-un șanț adăpost sau chiar groapă individuală apărută în curte sau grădină, decât să intre în subsolul unei clădiri vechi, al cărui planșeu nu suporta dărâmurile etajelor superioare. În cazul clădirilor noi și a planșeurilor de beton, trebuia să se folosească subsolul ca adăposturi, însă cu acea condiție a se asigura 2 ieșiri și totodată să fi fost la îndemână în subsolul ales și unelte pentru deblocarea dărâmurilor.³⁵

La 29 septembrie 1941, orele 10 și jumătate a avut loc vizita M.S. Regele Mihai I și Regina Mamă Elena la rafinăria și instalațiile societății „Creditul Minier”, din comuna Brazi. M.S. Regele Mihai I a fost însoțit de doamna de onoare Catargi, colonelul Andronescu, Adjutant Regal și locotenent Vergoti, ofițer de ordonanță, au fost primiți de către Costin Stoicescu, președintele consiliului de administrație al societății, Savel Rădulescu, administrator-delegat, ing. T. Dobrescu, director general, precum și de personalul de conducere al rafinăriei. M.S. Regele Mihai I și Regina Mamă Elena au vizitat instalația de distilație primară a țiteiului Pipe Still, instalația de cracare a păcurei după sistemul Dubbs, instalațiile de concentrare a gazelor și de

³⁴*Ibidem*, f. 163.

³⁵*Ibidem*, f. 164.

stabilizare a gazolinei, precum și instalația de fabricare a isootanului. M. Sa Regele s-a interesat îndeosebi de fabricarea benzinei de aviație cu înalt indice octanic, la baza căreia a stat isooctanul tehnic fabricat în acele instalații, unice în Europa. La sfârșit M.S. Regele Mihai I și Regina Mamă Elena au vizitat cantina lucrătorilor, instalată în noul local, după cele mai moderne cerințe de igienă și confort. Interesul pe care l-au arătat în vizitarea acelei întreprinderi românești, a produs o profundă mulțumire în rândurile lucrătorilor și întregului personal al societății „Creditul Minier”.³⁶

În concluzie, încă de la începutul războiului aviația sovietică a încercat ca prin incursiunile realizate asupra României să determine autoritățile statului român să oprească înaintarea armatelor proprii și astfel să provoace fisuri în cadrul alianței româno-germane – folosirea propagandei, manifestată pe tot parcursul războiului a reprezentat un alt mijloc central întâlnit și în cadrul acestor atacuri pe durata cărora au fost lansate manifeste care cuprindeau discursul lui Molotov din 22 iunie 1941 în cadrul căruia se solicita populației să nu participe la război și să înlăture de la conducere pe Ion Antonescu. Atacurile sovietice au vizat în special rafinăriile din zona Ploieștiului care aveau un rol determinant pentru economia de război germană.

BIBLIOGRAPHY

I. Izvoare inedite

1. Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, Fond Documentar, dosar 12535, vol. 25;
2. Arhivele Naționale Istorice Centrale
  - a) Fond Consiliul de Miniștri, dosar 97/1941;
  - b) Fond Direcția Generală a Poliției, dosar 26/1941;
3. Centrul de Studii și Păstrare al Arhivelor Militare Istorice, Fond 5418, Secția a III-a Operații, dosar 2024;
4. Serviciul Județean Prahova al Arhivelor Naționale, Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, dosar 59/1940, 23/1941, 61/1941, 66/1941, 69/1941, 100/1943 ;
5. Serviciul Județean Buzău al Arhivelor Naționale, Fond Primăria oraș Mizil, dosar 8/1941.

II Presă

Curentul, an XIV, nr.4900, 6 octombrie 1941.

III . Cărți

1. Avram, Valeriu, Gheorghe, Viorel, *Bombardamentele aeriene sovietice asupra României iunie-iulie 1941*, în „Document. Buletinul Arhivelor Militare Române”, 2013, nr.2 (60).
2. Chiper, Constantin, *Cronica militară a Județului Prahova*, Cerașu, Editura Scrisul Prahovean, 2012;
3. Pelin, Mihai, *Raidul unei escadre trădate. Bombardamentele asupra României 1941-1944*, București, Editura Elion, 2005.

---

³⁶*Curentul*, an XIV, nr. 4900, 6 octombrie 1941, p.3.